

Ko žito zori ...

Ko žito zori,
 priroda kipi,
 blesteče valovje šumi.
 Kmet hodi v poljani
 veseli, prostrani,
 srce se smeji:
 »Ta kos bo, za sina,

ta hčeri za doto,
 ta davke naj plača.
 a ta bo pogača
 za radostne dni!«
 »A kaj bo za mene
 za mater siroto?«
 mu zemlja dehti.

»Za naju spet seme
 bom novo vsejal,
 vse upanje svoje
 ti, materi dal,
 ves znoj svoj in žulje
 te kmečke dragulje,
 vse svoje skrbi!

A dobri Bog naj te blagoslovi!«

Zanimivosti

Kako nastane nevihta. Preden nastane nevihta, se pojavijo različna znamenja zanjo. Že megla pred lepim in vročim dnevom kaže na to, da se pripravlja k nevihti. Ako se na čist in vroč poletni dan že pred poldnevom pokažejo snežnikom podobni oblaki, takoj nato pa pade barometer, a vročina narašča, tedaj se smemo za popoldne nádejati nevihte. Hitro pripravljene nevihte se moramo nádejati tudi tedaj, kadar je zaradi silnega sončnega pripekanja zelo soparno, a gibanje zraka nenadoma prestane. Predhodnik vsake nevihte je zgoščevanje temnih oblakov z močnim, mnogokrat burnim vetrom. Spočetka se pokažejo na nebu beli oblaki, ki se takoj začno kopičiti. Zaradi naglega zgoščanja vodne pare se oblaki naglo povečajo in narastejo v veliko gomilo. Barva teh nevihto obetajočih oblakov je plavkasto temna, na robu pa so oblaki dostikrat svetlo bliskajoči. Potemtakem kaže nebo, ki se pripravlja k nevihti, glede na svetlobo velika nasprotja. Ko pridejo z nevihto grozeči oblaki tik nad našo glavo, vidimo, da je njihova dolnja stran večkrat presekana. Ako so oblaki nenavadno rumenkasto sivi in vise kot krpe globoko doli po nebu, takrat moramo pričakovati točo. Tišino tik pred izbruhnjenjem nevihte nekolikokrat prekine piš hitrega vetra. Tedaj začno tu in tam padati debele kaplje, takoj za njimi pa gosta in nagla ploha. Od enega do drugega oblaka se nenadoma potegne svetloben trak in čez trenutek se začuje grmenje. To je začetek nevihte. Ako se dolnje strani približavajočih se oblakov pokažejo kot vreče, ki na gosto vise druga poleg druge, tedaj ne bo iz nevihte nič in oblaki se razidejo brez velike plohe. Če nastane — kar se redko dogaja — nevihta že dopoldne, tedaj se navadno popoldne priklati še druga. Nevihta se javlja navadno le ob vročih dneh, kadar

kaže okrog poldne v senci termometer najmanj 26 stopinj Celzija; če pa ni popolnoma vedro, pa 23 stopinj Celzija. Najčesče nastane nevihta popoldne med 3. in 6. uro, pa tudi okrog polnoči. Prve nevihte se pojavljajo, četudi še redkokrat, že v maju. Najčesče pa so v času od junija do avgusta. V srednji Evropi, torej tudi pri nas, nastopi poleti okrog 20 takih dni, ki prinesejo s seboj nevihto. Pozimi pa pri nas le redko nastane nevihta, tem več pa jih je zato v severozahodni Evropi. Najstrašnejše nevihte se javljajo v vročem ali tropskem podnebju. Glavni vzrok neviht in ploh je zračna struja, ki se dviga. Ta zračna struja najbolj deluje v najbolj vročem delu dneva, zato takrat nastopajo nevihte. Nastop nevihte pa pospeši še visoka zračna temperatura in velika množina pare v zraku. Naglo množenje in zgoščevanje te pare pod večer je tudi lahko vzrok ponočnih neviht.

Naravni tlakomer. Prebivalci južne Ro-dezije v Afriki častijo že od davnih časov neko čudovito vrsto steblovja, ki je do-slej ostala evropskim raziskovalcem skoraj nepoznana. Črnci imenujejo to steblo, ki mu pripisujejo celó čarodejno moč, tagati steblo. To steblo nadomešča ta-mošnjim prebivalcem tlakomer (barome-ter), saj jim naznanja kar za čudo na-tančneje in mnogo prej približevanje slabega vremena in nevihte kakor nam najfinejši aparati za merjenje tlaka. Tri do štiri dni pred nevihto, slabim vreme-nom ali viharjem začne steblo nenadoma jokati. Skorja na deblu in vejah postane mokra in ta mokrina kaplja zaradi velike vročine neprestano na tla. Zamorci si ulo-vijo te kapljice v posode, ker jih sma-trajo za sveto tekočino. To steblovje je poznal že Livingston, najznamenitejši raz-iskovalec osrednje Afrike.